

Kvalitetsredovisning för sfi i Stockholms stad läsåret 2008-2009

Innehållsförteckning

Inledning

Kvalitetsarbetet på enheterna

- Anvisningarna

- Delaktighet studerande och personal

- Kvalitetsredovisningarnas kvalitet

Organisatoriska förutsättningar

- Målgrupper och inriktning

- Utbildningsanordnare

- Finansiering

- Antal studerande inom sfi och på respektive studieväg

Uppföljning av läroplansmålen

- Inledning

- Normer och värden

- Kunskaper samt bedömning och betyg

- Ansvar och inflytande

- Utbildningsval – arbete och samhällsliv

- Utvecklingsområden

Bilaga till kvalitetsredovisningen för läsåret 2008/2009

Inledning

I detta dokument återges en övergripande bild av stadens svenskundervisning för invandrare (sfi). Fokus ligger på uppnådda resultat och kvalitetsarbetet i stort.

Sfi styrs av nationella mål i skollag, förordningar, läroplan och kursplan. Stockholms stads mål för sfi utgår från de nationella målen och återfinns i stadens skolplan men också i budget och ansvarig nämnds verksamhetsplan. Målen finns dessutom nedbrutna och reglerade i de avtal staden tecknat med de privata utbildningsanordnarna. De kommunala skolorna verkar under likvärdiga förutsättningar som de privata. Varje enhet ska utifrån de övergripande målen upprätta en arbetsplan/verksamhetsplan som genomsyras av dessa mål och riktlinjer.

Varje kommun är skyldig att årligen upprätta en kvalitetsredovisning på kommunal nivå för all kommunalt bedriven förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skolverksamhet. På verksamhetsnivån gäller skyldigheten att upprätta en kvalitetsredovisning på varje skola. Sfi är en egen skolform och ska därför på nämndnivå ha en egen kvalitetsredovisning som sedan integreras i stadens övergripande redovisning.

Kvalitetsredovisningen syftar till att främja det interna kvalitetsarbetet och därmed måluppfyllelsen inom respektive skolform.

I Skolverkets allmänna råd för kvalitetsredovisning framgår följande; ”Kvalitetsarbetet syftar till att kontinuerligt identifiera vilka förutsättningar som är nödvändiga för arbetet mot de nationella målen, att utveckla arbetsprocesser, att bedöma resultat och måluppfyllelse och att vidta lämpliga åtgärder. För att förbättringar skall bestå och kvaliteten höjas behöver utvecklingen följas över tid. Den skriftliga kvalitetsredovisningen är ett verktyg för att regelbundet stämna av hur långt verksamheten kommit i det löpande förbättringsarbetet. Arbetet med att förbättra kvaliteten och måluppfyllelsen har flera faser som länkar i varandra. Det är viktigt att se hela kedjan och att varje del i denna är beroende av den förra och påverkar den senare delen. Sett över en längre tidsperiod ingår det att kartlägga verksamheten för att identifiera områden som är särskilt angelägna att förbättra.”

Kvalitetsredovisningen är ett slags utvärdering av den egna verksamheten under föregående läsår och därmed ett av enheternas viktigaste dokument. Den utgör ett naturligt underlag för dialog mellan förvaltning/beställare och lokal anordnare/utförare. Kvalitetsredovisningen fångar upp utvecklingsområden och utgör följaktligen ett viktigt underlag för strategiska beslut.

Förvaltningens kvalitetsredovisning bygger på enheternas kvalitetsredovisningar samt de kunskaper och erfarenheter förvaltningen tillägnat sig genom den tillsyn som bedrivs och de dialoger som förs mellan förvaltning och anordnare. Den är en bedömning av hur stadens sfi fungerar: vilka resultat som uppnåtts, vad som fungerar bra, vad som behöver förbättras.

Denna kvalitetsredovisning inleds med en kort redogörelse för kvalitetsarbetet på de olika enheterna och en beskrivning av de organisatoriska förutsättningarna för sfi. Därefter tas de olika läroplansmålen upp och slutligen presenteras de utvecklingsområden förvaltningen identifierat.

Kvalitetsarbetet på enheterna

Anvisningarna

Under ett antal år har gemensamma preciserade anvisningar funnits som stöd för enheterna i deras arbete med kvalitetsredovisningen och med arbetsplanen/verksamhetsplanen. SFI Stockholm inom Arbetsmarknadsavdelningen deltog under våren tillsammans med utbildningsförvaltningen och SLK i arbetet med att ta fram anvisningarna för årets kvalitetsredovisning och arbetsplan.

Under våren bjöds samtliga anordnare in till ett halvdagsseminarium kring kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning under ledning av en av utbildningsförvaltningens inspektörer.

Kvalitetsredovisningen skulle lämnas in den 15 september och arbetsplanen den 15 oktober. Tanken bakom upplägget med de preciserade anvisningarna är att dokumenten ska hänga samman, att arbetsplanen ska bygga på de erfarenheter som gjorts under föregående läsår och att de utvecklingsområden som redovisas i kvalitetsredovisningen ska överföras till arbetsplanen i syfte att de två dokumenten ska fungera som aktiva dokument i kvalitetsarbetet på enheterna. Tyvärr verkar enheterna inte se denna koppling och därför inte heller uppleva stadens kvalitetsarbete som en självklar och produktiv del av kvalitetsarbetet.

Slutsats: Mera information om tankarna bakom stadens kvalitetssystem behövs och förvaltningen bör under läsåret satsa på olika insatser som stöder utbildningsanordnarna i kvalitetsarbetet.

Delaktighet: studerande och personal

Enheterna ska beskriva hur personal och studerande varit delaktiga i processen att ta fram underlag för kvalitetsredovisning och arbetsplan. I samtliga redovisningar har man nämnt att personalen på något sätt varit med i processen om än i varierande grad. Hos vissa utbildningsanordnare har ett förslag till kvalitetsredovisning presenterats på ett APT för synpunkter medan det hos andra varit en mera genomgripande process där planeringsdagar ägnats åt enhetens kvalitetsarbete eller där kvalitetsfrågorna varit ett återkommande inslag på olika arbetsmöten. Det tycks inte som om de studerande varit särskilt delaktiga i kvalitetsarbetet. Några utbildningsanordnare har tagit upp frågor som rör kvalitetsarbetet på elevråd eller liknande men ingen verkar på ett systematiskt sätt ha involverat de studerande.

Slutsats: En viss förbättring har skett och en större delaktighet kan ses särskilt när det gäller personalen men det återstår mycket att göra. Förvaltningen bör inom ramen för sina dialoger med utbildningsanordnarna stimulera dessa till en förbättrad process kring kvalitetsarbetet.

Kvalitetsredovisningarnas kvalitet

Samtliga utbildningsanordnare har lämnat in kvalitetsredovisningar men kvalitetsredovisningarnas kvalitet är precis som under föregående år mycket ojämn. De utbildningsanordnare som lämnat in bristfälliga redovisningar har fått möjlighet att efter dialog med förvaltningen revidera dem.

Lernia AB har gjort en kvalitetsredovisning som utmärker sig genom att redovisa sin verksamhet helt i enlighet med anvisningarna. De redovisar tydligt vilka mål de haft under läsåret, hur de arbetat för att nå dem och redogör för hur väl man uppfyllt dessa och gör en transparent bedömning och analys av arbetet och drar utifrån detta slutsatser om vilka utvecklingsområden som finns.

När det gäller de andra utbildningsanordnarna varierar kvaliteten: en del har inte konsekvent följt upp föregående års utvecklingsområden, andra gör inte någon tydlig koppling mellan kvalitetsredovisning och arbetsplan.

Slutsats: Förvaltningen bedömer att det krävs ett fortsatt utvecklingsarbete hos de flesta utbildningsanordnarna och att det finns ett behov av stöd i deras kvalitetsarbete. Därför avser förvaltningen att inför nästa års kvalitetsredovisning ha en dialog med utbildningsanordnarna under processen i stället för efteråt.

Organisatoriska förutsättningar

Vuxenutbildningen i Stockholm utmärks av valfrihet och flexibilitet och staden har sedan början av 2000-talet upphandlat utbildning parallellt med drift i egen regi. Inom sfi trädde valfrihetssystemet i kraft 2001 då verksamheten konkurrensutsattes första gången. Den studerande väljer själv utbildningsanordnare, omfattning och studietid.

Den 1 juli 2008 inleddes en ny avtalsperiod som innebar relativt stora förändringar av verksamheten:

- utbildningsanordnarna ska erbjuda samtliga studerande en introduktion på minst två veckor
- utbildningsanordnarna ska ha studie- och yrkesvägledare
- utbildningsanordnarna kan på studieväg 1 och studieväg 2 använda delar av timresursen till praktik för de studerande
- utbildningsanordnarna ska ha behöriga lärare – lärare som har minst 40 poäng i svenska som andraspråk – men kan anställa lärare som inte helt uppfyller kraven under förutsättning att en fortbildningsplan finns så att berörda lärare uppfyller kraven inom avtalsperioden
- utbildningsanordnarna ska erbjuda flexibla lösningar så att studerande som får arbete eller heltidspraktik kan fortsätta med sina studier
- utbildningsanordnarna ska själva producera slutprov för studieväg 1 och studieväg 2
- utbildningsanordnarna styr över timresursen – tidigare beslutade förvaltningen om hur många timmar varje enskild studerande skulle få utifrån inledande test och kartläggning men nu får alla studerande som börjar på en kurs lika många timmar oavsett var i kursen de befinner sig. Utbildningsanordnaren bedömer sedan i samband med introduktionen hur många timmar den studerande ska få, en bedömning som kan revideras under kursens gång. Om utbildningsanordnaren inte använder alla timmar som en individ har kan dessa timmar sparas i en timbank och användas till studerande som behöver fler timmar än de tilldelade för att nå målen.

Dessa förändringar har haft en relativt stor påverkan på kvaliteten i verksamheten vilket framgår i själva redovisningen av läroplansmålen.

Den 1 januari 2009 övergick ansvaret för stadens sfi-verksamhet från utbildningsnämnden till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden. Under hösten 2008 var sfi en del av vuxenutbildningsavdelningen inom utbildningsförvaltningen och under våren 2009 en del av arbetsmarknadsavdelningen inom socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen. Övergången innebar naturligtvis en del förändringar men själva grundstrukturen var densamma under hela läsåret.

Målgrupp och inriktning

Sfi-undervisningen vänder sig till målgruppen invandrare och flyktingar som saknar grundläggande kunskaper i svenska språket. Undervisningen är uppdelad i tre olika studievägar utifrån de studerandes bakgrund och studieförutsättningar: studieväg 1 vänder sig till analfabeter och andra kortutbildade, studieväg 3 till högutbildade med goda studieförutsättningar och studieväg 2 till övriga. Varje studieväg är sedan uppdelad i två kurser.

Utbildningsanordnare

Sfi bedrevs under läsåret 2008/2009 av fem upphandlade utbildningsanordnare och av fyra skolor i egen regi.

De privata utbildningsanordnarna svarade för ca 2/3 av verksamheten och hade lokaler över hela staden. ABF Stockholm på Sveavägen, Competens Utbildning AB i Farsta, Högdalen, Kista, Lunda och Vinsta, Hermods AB i Stadshagen och Liljeholmen, Lernia AB i Kista, Globenområdet och Liljeholmen samt Utbildningsborgens AB i Alvik och Enskede. Utbildningsborgens bedrev alternativt sfi på Högerbergsgatan – mera om detta nedan.

Egen regi hade följande skolor: SFI Söderort i Vårberg med särskilda kurser för äldre vid Mariatorget, Stockholms intensivsvenska för akademiker (SIFA) i tillfälliga lokaler i tidigare S:t Görans gymnasium, SFI Åsö vid Skanstull och SFI Västerort i Tensta. De två sistnämnda bedrev under hösten 2008 också annan kommunal vuxenutbildning. Även inom ramen för Rekryteringsprogrammet med lokaler i Frans Schartaus handelsinstitut bedrevs sfi i mindre omfattning.

Competens Utbildning AB, Hermods AB, Lernia AB och egen regi erbjuder alla studievägar medan ABF Stockholm och Utbildningsborgens AB har studieväg 2 och 3.

Svenskundervisning för yrkesutbildade – s k sfx-utbildningar – för färdigutbildade utländska lärare och civilingenjörer bedrevs av den kommunala enheten SIFA. Samarbete skedde med Stockholms universitet och KTH. SFI Söderort bedrev dessutom ett sfx för lastbilsförare.

Studierande som har funktionsnedsättning eller andra svårigheter erbjöds ibland tekniska hjälpmedel eller enskild undervisning. För studierande som inte kunde delta i reguljär undervisning erbjöds olika alternativ:

- Västerorts vuxengymnasium hade sfi för synskadade och blinda
- för hörselskadade köpte staden utbildningsplatser av Huddinge kommun
- förvaltningen bedrev en försöksverksamhet med svenskt teckenspråk och sfi för döva i Dövas hus tillsammans med Västanviks folkhögskola
- Utbildningsborgens bedrev alternativt sfi för studierande som av psykosociala skäl inte kunde delta i reguljär sfi i syfte att de skulle förberedas för reguljär sfi.

Finansiering

Sfi finansieras via en fast schablon baserad på antalet producerade helårsplatser – en helårsplats är 528 studerandetimmar på ett år. Utbildningsanordnarna erhåller ersättning utifrån antalet erbjudna timmar för varje studerande. Ersättningen är differentierad utifrån studieväg, lägst ersättning för studieväg 3 och högst för studieväg 1. Utbildningsanordnarna får 80 procent av ersättningen månaden efter genomförd undervisning medan de övriga tjugo procenten utbetalas först när den studerande klarat målen för kursen och fått betyg eller om den studerande genom utbildningsanordnaren fått en anställning på minst halvtid.

Antal studerande inom sfi och på respektive studieväg

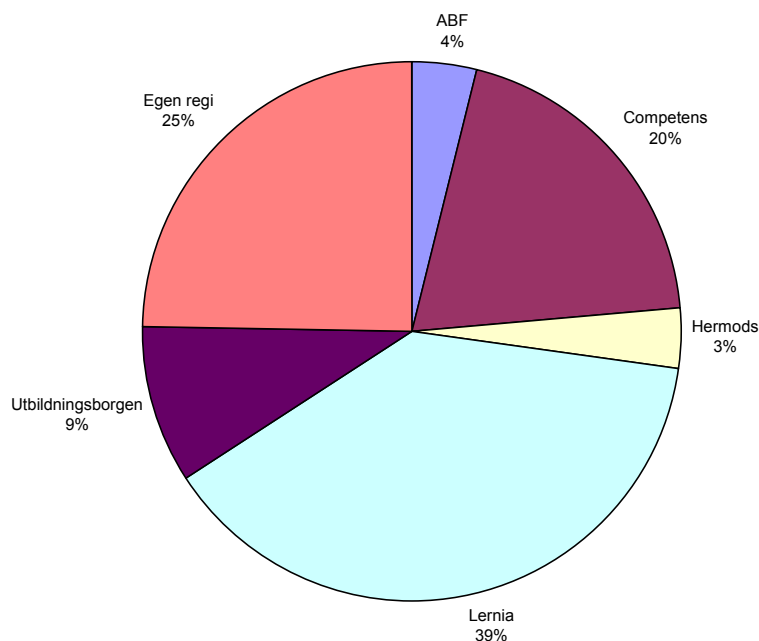
Under läsåret har 14 521 personer deltagit i sfi-studier , en ökning med 814 personer jämfört med föregående läsåret. Antalet helårsplatser var 7 597 vilket motsvarar drygt 4 miljoner studerandetimmar. En sfi-studerande har rätt att läsa minst 15 timmar per vecka men antalet timmar som var och en läser varierar – en kvällsstuderande läser vanligen 6 timmar per vecka medan vissa yrkesinriktningar innebär 20 – 30 studietimmar per vecka.

Tabell

Läsår	Antal studerande	Antal helårsplatser	Kommunal regi i %	Privat regi i %
2004/2005	9 934	5 501	33,8	66,2
2005/2006	10 481	5 077	32	68
2006/2007	12 956	6 195	31,3	68,7
2007/2008	13 707	7 270	31	69
2008/2009	14 521	7 597	24,7	75,3

Inom respektive studieväg återfanns under läsåret 6,5 % inom studieväg 1, 57 % inom studieväg 2 och 36,5 % inom studieväg 3. Detta innebär en viss förändring från föregående läsåret då fördelningen var 6 % på studieväg 1, 60 % på studieväg 2 och 34 % på studieväg 3. Egen regi hade en större andel studerande på studieväg 1 och studieväg 3 än de externa som i sin tur hade en större andel studerande på studieväg 2.

Av bilden nedan framgår de olika utbildningsanordnarnas storlek utifrån antalet helårsplatser.

Andelen kvinnor har nästan alltid varit högre än männen. Det gäller även detta läsår vilket framgår av nedanstående tabell.

Fördelningen mellan kvinnor och män inom sfi i procent

Läsår	Kvinnor	Män
2004/2005	59	41
2005/2006	58	42
2006/2007	48	52
2007/2008	55	45
2008/2009	56	44

De studerande är unga, hela 75,2 procent är under 40 år. Den största åldersgruppen är de mellan 25 och 29 år – 3 653 personer.

De största språkgrupperna är arabisktalande som utgör 18,7 % av hela studerandegruppen följt av spansktalande på 8,2 % och av somalisktalande på 7,5 %. De flesta sfi-studerande bor i stadsdelarna Kista-Rinkeby, Enskede-Årsta-Vantör, Hässelby-Vällingby och Spånga-Tensta.

Uppföljning av läroplansmålen

Inledning

Inom denna del görs en bedömning och analys av uppnådda resultat inom respektive läroplansområde. För sfi gäller Läroplan för de frivilliga skolformerna (Lpf 94)

För att uppnå målen arbetar man på enheterna med flexibla lösningar, individanpassat med fördjupningar, stationer och särskilt stöd vid behov. Man har också lagt ytterligare vikt vid utvecklingssamtal kring den individuella studieplanen, konkretisering av målen och betygskriterierna samt vid arbetet med att få de studerande att ta eget ansvar.

Tillgång till studie- och yrkesvägledare ses som mycket positivt för att de studerande ska uppnå målen.

Anordnare arbetar också mer med yrkesinriktad sfi och inom SIFA arbetar man helt med yrkesprofilerade studier.

Normer och värden samt utvärdering av likabehandlingsplanen

“Skolan skall aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i praktisk vardaglig handling.” (Lpf 94)

”Skolans arbete ska genomsyras av respekt för den enskilda individen, och förmedla grundläggande humanistiska och demokratiska värderingar till eleverna.” (Skolplan för Stockholms stad)

Bedömning och analys av måluppfyllelsen

Arbetet med normer och värden har en självskriven plats i sfi-undervisningen och är ett inslag i alla anordnares arbete. Flera anordnare tar i sin redovisning upp betydelsen av en god studie- och arbetsmiljö med ett gott bemötande av de studerande och en god stämning bland personalen. En god arbetsmiljö påverkar studieresultatet positivt och är en viktig del av läroplansområdet normer och värden.

Klassråd/Studeranderåd/Skolråd/Skolkonferenser/Dialogmöten lyfts fram hos de flesta anordnare som ett verktyg för att diskutera normer och värden, men även för att få de studerande att ta ansvar för sina egna studier och förstå den demokratiska processen. Några anordnare uppger att det är svårt att få fungerande råd eftersom det är kontinuerligt intag och kursavslut inom sfi. Trots denna svårighet att få till stånd en fungerande studerandedemokrati har många anordnare hittat former för detta efter flera års försök och kommit en bra bit på väg. Här återstår en del arbete, men det är glädjande att det fungerar och utvecklas på flertalet enheter.

SFI Västerort nämner lärarassistenter som outhärliga brobyggare. Dessa hjälper bl.a. till att underlätta kulturmötet framförallt i diskussioner kring svåra och känsliga frågor.

Lernia och Competens tar upp klagomålshantering som exempel på den demokratiska processen med samtal, öppet, demokratiskt och professionellt bemötande och arbetssätt. Lernia uppger samtidigt att man arbetar tematiskt och då reflekterar kring värdegrundsfrågor och demokratiska principer, bl.a. med föreläsningar om våld, trafiksäkerhet, sex och samlevnad med uppföljande diskussioner.

SFI Söderort har arbetat aktivt med demokrati- och jämställdhetsfrågor inom ramen för sitt deltagande i EU-projektet Active Citizenship där man fokuserade på demokrati och jämställdhet mellan män och kvinnor.

SIFA har speciellt arbetat aktivt med värdegrunds- och HBT-frågor, vilket ligger i skolans uppdrag i och med utbildningen Svenska för pedagoger. De har genom kompetensutveckling hos personalen och föreläsare från bl.a. Jämo utarbetat case som sedan följts upp i grupperna. Arbetet har bl.a. lett till att kurslitteraturen byttes ut och att den litteratur som läses diskuteras ur ett genusperspektiv.

Uppfattningen om innehållet av läroplansområdet normer och värden varierar, vilket innebär risk för en begränsning till beskrivning av hur man arbetar med klassråd och klagomålshantering i stället för beskrivning av en process som genomsyrar verksamheten.

Ett uppdrag i föregående års kvalitetsredovisning var att ”/.../ utveckla konkreta arbetssätt för att upptäcka om och i vilken utsträckning mobbning och kränkande behandling förekommer.” De flesta anordnare har en likabehandlingsplan som revideras löpande, men det är svårt att av kvalitetsredovisningarna utläsa om anordnarna tagit till sig Utbildningsförvaltningens uppmaning. Några enheter har bearbetat om likabehandlingsplanen så att den även finns i en mer lättförståelig version, vilket är förtjänstfullt.

Slutsats: Normer och värden bör lyftas fram och tydliggöras. En del av det som lyfts fram i de olika redovisningarna är bra, men rent generellt bör värdegrundsarbetet ske mer aktivt och systematiserat. Likabehandlingsplanen och HBT-perspektivet ska finnas med som ett kontinuerligt inslag i arbetet med normer och värden, med exempel på konkreta arbetssätt.

Kunskaper samt Bedömning och betyg

”Skolan ska sträva efter att varje elev tillägnar sig goda kunskaper i de kurser som ingår i elevens studieprogram” (Lpf 94).

Skolan ska sträva efter att varje elev tar ansvar för sitt lärande och sina studieresultat – och kan bedöma sina studieresultat och utvecklingsbehov i förhållande till kraven i kursplanerna. (Lpf 94).

Kunskap i fokus (Skolplan för Stockholms stad)

Öka andelen elever som uppnår godkända betyg. (Nämndmål)

Andel godkända elever som avslutat kurs D inom ett år från kursstart ska öka (KF-indikator)

Resultat

Här presenteras andelen studerande som avslutat respektive kurs med lägst godkänt betyg de senaste fem åren. Kurserna inom sfi är A, B, C och D. På SIFA ges också kurser i svenska som andraspråk (SAS) inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning vars resultat för de två senaste åren presenteras.

Andel betyg inom sfi de senaste fem åren

	Betyg A	Betyg B	Betyg C	Betyg D
2004/2005	59 %	68 %	71 %	86 %
2005/2006	54 %	63 %	65 %	81 %
2006/2007	54 %	69 %	68 %	84 %
2007/2008	68 %	73 %	71 %	80 %
2008/2009	89 %	83 %	83 %	84 %

För detaljerade resultat per betyg och anordnare se bilaga 1.

Andel betyg inom SAS de senaste två åren

	SAS grund	SAS A	SAS B
2007/2008	77 %	89 %	82 %
2008/2009	68 %	82 %	76 %

Bedömning och analys av måluppfyllelsen

För samtliga sfi-kurser har andelen godkända betyg ökat totalt i staden. Mest har andelen ökat på kurs A, med 21 procentenheter. Glädjande nog har även andelen på kurs D ökat efter att förra året ha minskat.

Bidragande orsaker till det goda resultatet:

- Anordnarna disponerar nu själva antalet timmar de studerande får för att nå kursmålen. Det innebär att både lärare och studerande kan fokusera helt på målen i stället för att oroa sig för att timmarna ska ta slut. Detta har också inneburit att färre studerande på framför allt studieväg 1 och 2 gjort proven under året.
- I det nya avtalet som började gälla 080701 föreskriver staden att samtliga studerande får en introduktion på minst två veckor. Här följs kartläggningen från SFI-centrum upp och fördjupas för att de studerande ska komma i rätt undervisningsgrupp och vid behov få särskilt stöd.
- De enskilda samtalen kring den individuella studieplanen har blivit mer regelbundna och dokumenteras bättre vilket leder till att de studerande får det stöd och den inriktning som är lämpligast för var och en.
- Anordnarna har konkretiserat målen och betygskriterierna så att de studerande bättre kan bedöma sina studieresultat och utvecklingsbehov i förhållande till kraven i kursplanerna.
- För att de studerande ska ta större ansvar för sitt lärande och sina studieresultat arbetar man med individuell fördjupning, stationsarbete och projektarbete.

- Stor vikt läggs också vid att utveckla studieteknik hos fr. a. studerande på studieväg 1 och 2.
- Ett krav från staden är att samtliga lärare ska vara behöriga. I de fall lärare har några högskolepoäng kvar till behörighet har anordnaren en fortbildningsplan så att samtliga lärare ska vara fullt behöriga senast till juni 2010. Detta har lett till att kompetensen hos lärarna höjts.
- Flera insatser har gjorts för att frånvaro inte ska inverka menligt på studierna. Anordnarna erbjuder olika lösningar som flexibla scheman, tillfällig distans, digital sfi, möjlighet att byta till kvällskurser och i ett fall även lördagskurs.
- Studie- och yrkesvägledare bidrar till fokusering på vad som kommer efter sfi och därmed höjs motivationen hos de studerande.

Ett problem som nämns är att studerande ibland kräver att få avsluta kursen och göra slutproven innan läraren ser att de nått målen. Oftast visar då också provet att den studerande inte nått målen och resultatet blir att den studerande inte kan få godkänt.

Studerande på studieväg 1 kurs B är de som har svårast att nå målen. Det är också i denna grupp som antalet studerande som avslutat kursen och gjort slutprov minskat mest, från 137 år 2007-2008 till bara 47 studerande detta läsår. En liten ökning från 39 till 40 % med godkänt betyg har dock skett i år. Denna grupp studerande som inte har någon eller möjligen mycket kort skolgång i sina hemländer behöver mycket lång tid för att nå den läs- och skrivfärdighet som motsvarar målen på kurs B. Därför har extra stödinsatser i läs- och skrivfärdigheterna satts in.

För svenska som andraspråk inom SIFA har resultaten försämrats något. Orsaker till detta kan vara att:

- genomströmningen har ökat markant med en nästan fördubbling av antal satta betyg på gymnasial nivå.
- de som inte klarat betyg på kursen första gången har fått gå om hela eller delar av kursen med individuella lösningar för att senare nå kursmålen.
- studerande allt oftare kommer till SIFA direkt på SAS-nivå utan att ha läst sfi inom SIFA och klarar sedan inte av den höga studietakten. De har heller inte fått den grund i yrkessvenskan som de studerande har som gått hela vägen inom SIFA.
- fler studerande har arbete och inte har kunnat delta i t.ex. det extra stöd som erbjuds.

Nationella prov

Nationella prov fanns under läsåret endast för sfi kurs D. Provet är obligatoriskt i Stockholms stad.

	Andel godkända nationella prov kurs D	Andel godkända betyg kurs D
2004/2005	75 %	86 %
2005/2006	74 %	81 %
2006/2007	78 %	84 %
2007/2008	68 %	80 %
2008/2009	73 %	84 %

Nationella prov ska endast ses som ett av flera underlag vid betygsättning. Många arbetar med portfolio och lärarna har god dokumentation vid betygskonferenserna. En diskrepans på ca 11 procentenheter får därför betraktas som god överensstämmelse när det gäller resultat på prov och satta betyg.

Bedömaröverensstämmelse

SFI Stockholm har ansvar för att det i staden finns en god bedömaröverensstämmelse och en rättssäker betygsättning.

Under året har SFI Stockholm anordnat ett bedömarseminarium för lärare i såväl egen som extern regi. Därutöver har anordnarna själva bedömarseminarier för sina lärare på de olika enheterna. De flesta anordnare har också betygskonferenser där samtliga lärare deltar för att få en samsyn kring betygsättning. Biträdande rektor för externa anordnare har deltagit i vissa betygskonferenser på enheterna.

Enligt avtalet ska varje anordnare ta fram slutprov för kurserna A, B och C. Dessa prov ska godkännas av SFI Stockholm. Inför och under arbetet med proven ordnade SFI Stockholm två seminarier för samtliga anordnare både i egen och extern regi. Glädjande nog har sedan anordnarna på frivillig väg bytt prov med varandra så alla har nu en bank med prov som kan anses likvärdiga. För kurs D används det nationella provet.

Samtliga genomförda slutprov skickas in till SFI Stockholm och där läses regelbundet några bedömda skrivuppgifter från samtliga anordnare för att säkerställa en likvärdig bedömning.

Indikatorn

Den av KF satta indikatorn att andelen studerande som avslutat kurs D inom ett år från kursstart med minst betyget godkänt ska öka innebär att minst 30 % ska uppnå målet.

Studietid	Antal betyg D
< ½ år	175
0,6 - 1 år	325

Totalt 500 studerande har uppnått minst godkänt betyg på kurs D inom ett år, vilket är 36 % av de 1391 som fick betyg på kursen under läsåret 08/09. Detta uppfyller väl den av nämnden satta indikatorn.

Slutsats: En förbättring på alla sfi-kurser har skett och indikatorn är väl uppnådd. Ytterligare satsningar bör främst göras för att fler ska nå godkänt på sfi kurs B inom studieväg 1 och på SAS-kurserna inom SIFA. Viktigt är också fortsatt arbete med de studerandes egna ansvar för studierna och med konkretisering av målen.

Ansvar och inflytande

”De demokratiska principerna att kunna påverka, vara delaktig och ta ansvar skall omfatta alla elever. Elevernas ansvar för att planera och genomföra sina studier samt deras inflytande på såväl innehåll som former skall vara viktiga principer i utbildningen. Enligt skollagen åligger det alla som arbetar i skolan att verka för demokratiska arbetsformer.”
(Lpf 94)

”Sfi-undervisningen i Stockholm ska präglas av en hög kvalitet, individualisering och närhet till yrkeslivet.” (Skolplan för Stockholms stad)

Bedömning och analys av måluppfyllelsen

Lärplansmålet Ansvar och inflytande ska genomsyra verksamheten på alla nivåer: verksamheten i stort, på personalnivå och på studerandenivå. Ansvar och inflytande ska påverka inlärnings-processen och den studerandes egna ansvar för sin inläring, trivsel och motivation till studier ska lyftas fram.

Så gott som samtliga anordnare har någon form av klassråd och skolråd, dock verkar det inte vara lika frekvent med konkret inflytande över klassrumssituationen. Skolråden sker tillsammans med någon i ledningsfunktion eller rektor och i olika intervaller, från varje månad till en gång per termin. Där skolråd förekommer är det ett uppskattat och värdefullt instrument för att skapa medinflytande och göra de studerande uppmärksamma på den demokratiska processen, och tjänar därmed dubbla syften – dels som möjlighet att ta fram diskussioner kring normer och värden, dels för att lyfta den studerandes egna ansvar. En anordnare lyfter dock fram att vissa deltagare inte är vana vid att framföra åsikter och att detta kan ha en hämmande inverkan på studerandedemokratin. Detta är något samtliga enheter bör ta i beaktande och hitta hållbara lösningar på.

Arbetet med ansvar och inflytande har på de flesta enheter tagits på allvar. Olika exempel som enheterna lyft fram:

- introduktion där man tar upp olika arbetssätt och kopplar informationen till läroprocessen och ett demokratiskt arbetssätt
- framtagande av individuella utvecklingsplaner
- aktivt arbete med den individuella studieplanen i samband med utvecklingssamtal med de studerande.
- information till de studerande om deras ansvarstagande, rättigheter och skyldigheter
- planering av stationsarbete
- faddersystem mellan olika språknivåer
- informationsblad, enkäter och utvärderingar som verktyg för att få de studerande medvetna om sitt eget ansvar för inläringen

- vikten av att såväl personal som studerande ska kunna påverka sin arbetsmiljö. Personalens roll under ansvar och inflytande är viktig att poängtera, eftersom arbetsmiljön och undervisningssituationen för denna grupp är av yttersta vikt för den studerandes framgångar
- möjlighet att påverka utbudet i form av undervisningsformer och –tider
- individuellt bemötande
- öppen dörr hos skolledning och övrig personal
- användande av webb-plattform

Anordnarna har använt sig av olika metoder för att synliggöra den studerandes egna ansvar för sin inläring. Metoderna kan vidareutvecklas och göras tydligare, till exempel kan uppföljningen av att de studerande verkligen har förstått möjligheten till medinflytande och skoldemokrati förbättras. Bl.a. kan studerandemöten med skolledningen användas till att lyfta pedagogiska frågor och frågor kring den studerandes egna ansvar. En väl genomförd introduktion, ett systematiskt arbete med studieteknik och inlärningsstrategier samt regelbundna utvecklingssamtal med återkoppling av studieresultat är av stor betydelse för den fortsatta studietiden.

Slutsats: Det lyckade konceptet med en introduktion som pekar på vikten av eget studerandeansvar, ett systematiskt arbete med studieteknik och inlärningsstrategier samt uppföljande utvecklingssamtal kan utvecklas vidare.

Utbildningsval – arbete och samhällsliv

”De frivilliga skolformerna skall nära samverka med den obligatoriska skolan, med arbetslivet, med universiteten och högskolorna och med samhället i övrigt” Vidare ” får kännedom om arbetslivets villkor särskilt inom sitt studieområde...” (Lpf 94)

Bedömning och analys av måluppfyllelsen

Enheterna inom sfi inriktar undervisningen mot arbetslivet och samverkar med det omgivande samhället på flera olika sätt.

SFI Söderort har sedan flera år väl utvecklade yrkesinriktade sfi-kurser med praktik där man har mycket samverkan med branscher och kommunala verksamheter. En av yrkesinriktningarna är Truck och lager där de studerande också får truckkort A eller B vid genomgången kurs. Utbildningen Svenska för Lastbilsförare samverkar med Stockholms Transport- och fordonstekniska gymnasium.

Inom SIFA samverkar utbildningen för ingenjörer med KTH och för pedagoger med Stockholms universitet och ett antal skolor i länet.

Lernia har haft sfi-kurser med branschinriktning inom service, barn och ungdom, teknik, bygg och omvårdnad.

En nyhet i avtalet är att samtliga anordnare ska ha studie- och yrkesvägledare. Detta ses som mycket positivt när det gäller att tillsammans med lärare och studerande lägga upp och utveckla den individuella studieplanen samt för de studerande att konkretisera sina mål och planering för studier/yrkesliv efter sfi.

Hos de flesta anordnare arbetar de studerande med CV och meritportfölj. På SFI Västerort är de studerande mycket lågutbildade och yrkesbestämda så där arbetar man med att konkretisera de studerandes planer inför framtiden.

Ytterligare en nyhet är att anordnarna kan använda delar av timresursen till praktik inom sfi studieväg 1 och 2. De flesta anordnare har praktikansaffare/samordnare. Lernia har haft 139 praktikplatser, Competens 215, Hermods 10, och Utbildningsborgen 4-5 per månad. På SFI Söderort ingår flera veckors heltidspraktik i de yrkesinriktade kurserna.

Pedagogstuderande inom SIFA gör praktik på länets skolor och ingenjörerna får praktik matchad mot deras respektive inriktning.

I flera fall har praktikplatser lett till att studerande fått någon form av anställning. Anordnarna framför dock att det inte är helt lätt att skaffa praktikplatser i den utsträckning man skulle vilja. Det är många verksamheter som konkurrerar om platserna och en del företag är tveksamma till att ta emot praktikanter p.g.a. dagens ekonomiska situation.

På samtliga enheter görs studie- och arbetsplatsbesök och föreläsare bjuds in från olika organisationer, verksamheter och branscher.

Enheterna har också kontakter och samarbete med bl.a. föreningsliv och frivilligorganisationer, Akademiskt forum, stadsdelar och jobbtorg.

Slutsats: enheterna har samarbete med det omgivande samhället och ett brett utbud av studiebesök och föreläsare erbjuds de studerande. En utveckling till mer yrkesinriktad sfi har skett men kan utvecklas vidare. Studie- och yrkesvägledare är en tillgång.

Utvecklingsområden

Uppföljning av föregående års utvecklingsområden

Följande utvecklingsområden identifierades i föregående års kvalitetsredovisning

- anordnarna bör satsa mer på utvecklingssamtal
- anordnarna bör med kraft satsa på att utöka antalet kontakter med det omgivande samhället
- anordnarna ska utveckla konkreta arbetssätt för att upptäcka om mobbning och kränkande särbehandling förekommer
- arbetsformer och metoder som leder till ett reellt inflytande i undervisningen ska utvecklas
- förvaltningen bör ta initiativ till seminarier inom området betyg och bedömning.

Som redan konstaterats under läroplansområdena Kunskaper bedömning och betyg samt Ansvar och inflytande har utvecklingssamtalen fått en allt större betydelse inom sfi och utvecklats till ett viktigt instrument i dialogen mellan lärare och studerande. Det är idag en självklarhet för alla lärare att ha regelbundna utvecklingssamtal med de studerande.

Flera av utbildningsanordnarna har fler kontakter med det omgivande samhället än tidigare bland annat beroende på att det nuvarande avtalet fokuserar starkt på arbetslivet och de studerandes framtid i landet.

Av enheternas kvalitetsredovisningar framgår inte att några större satsningar gjorts på att utveckla konkreta arbetssätt för att upptäcka mobbning och kränkande särbehandling. Däremot konstateras att antalet incidenter varit få och att dessa kunnat lösas på ett bra sätt.

Det är en svår uppgift att utveckla arbetsformer och metoder som leder till ett reellt inflytande i undervisningen med tanke på att de studerande dels inte har så goda svensk-kunskaper, dels ofta är vana vid mera auktoritära skolsystem. Trots det tycks utbildningsanordnarna ha kommit en bra bit på väg inom området. Det är dock ett område som behöver utvecklas vidare.

SFI Stockholm har under läsåret ordnat dels ett seminarium kring bedömning, dels två kring prov och provkonstruktion.

Utvecklingsområden 2009/2010

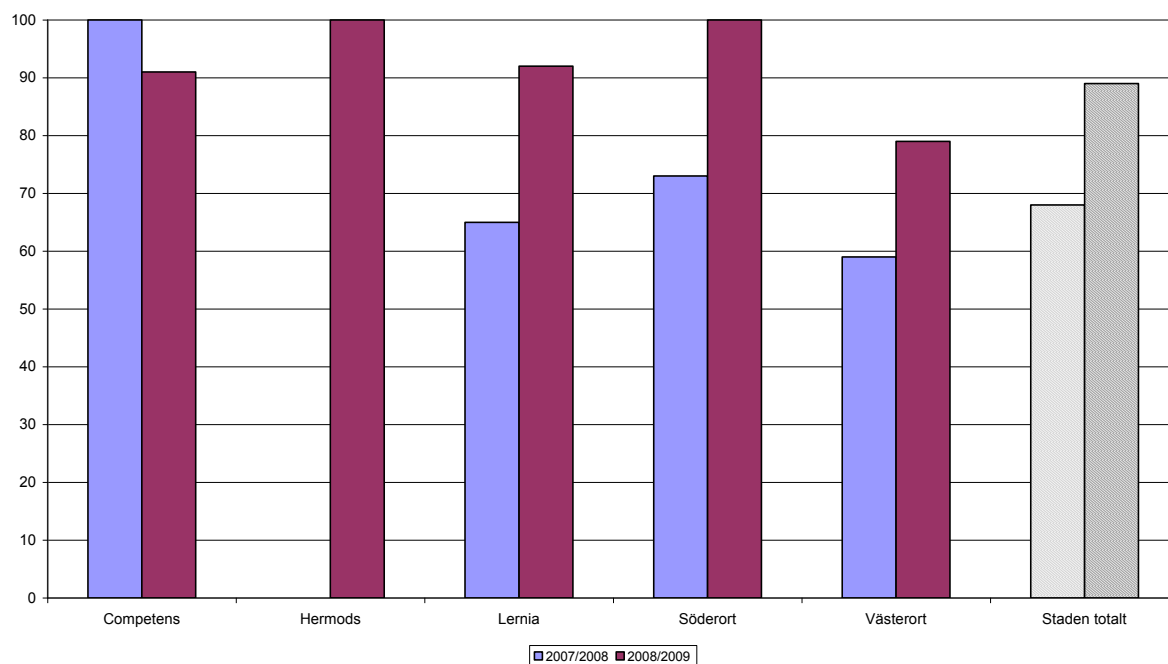
Förvaltningen ser det som angeläget att

- satsa på olika insatser som stöder anordnarna i kvalitetsarbetet
- även fortsättningsvis anordna gemensamma seminarier kring bedömning och betyg
- enheterna utvecklar konkreta arbetssätt kring normer och värden så att detta blir ett kontinuerligt inslag i verksamheten
- enheterna utvecklar konkreta arbetssätt för att upptäcka mobbning och kränkande särbehandling
- enheterna utarbetar metoder för att höja resultaten framför allt på studieväg 1 kurs B
- enheterna fortsätter att utveckla arbetsformer och metoder som leder till ett reellt inflytande i undervisningen
- enheterna fortsätter att utveckla yrkesinriktad sfi samt utökar kontakten med det omgivande samhället

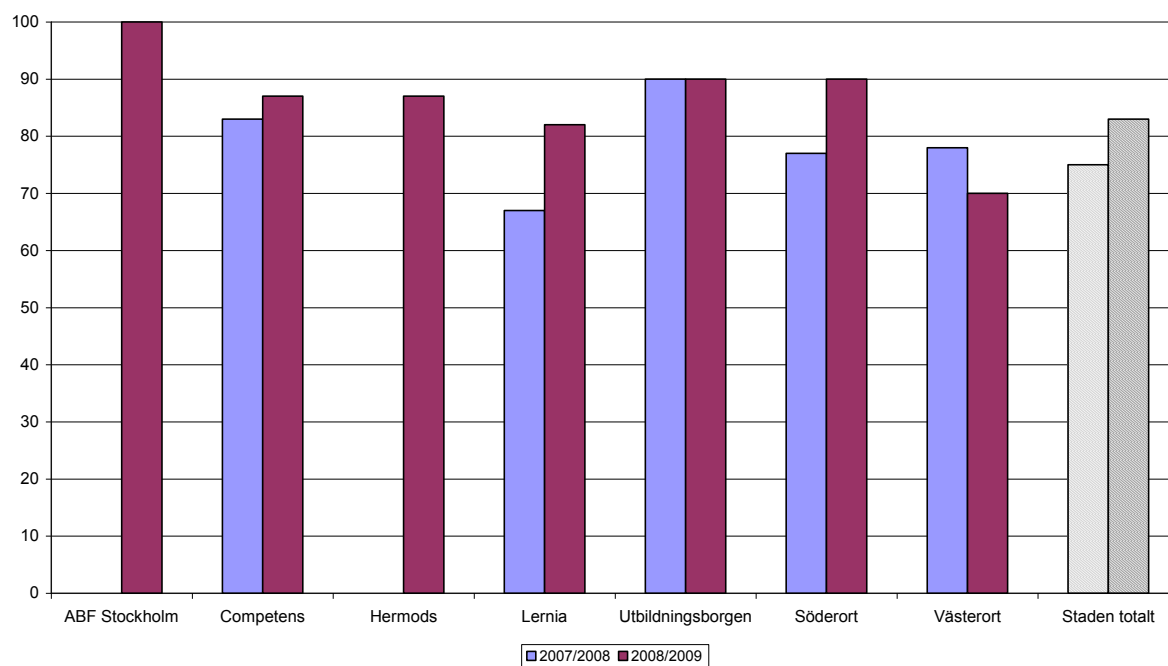
Förvaltningen avser att under 2010 att ha dialogmöten med anordnarna under arbetet med kvalitetsredovisningen.

Förvaltningen har för avsikt att under 2010 ordna seminarier kring kursmål, bedömning och betygsättning inom ramen för de kvalitetshöjande insatser som är en del av försöksverksamheten med sfi-bonus.

Andel godkända betyg (%) på kurs A 2007/2008 och 2008/2009

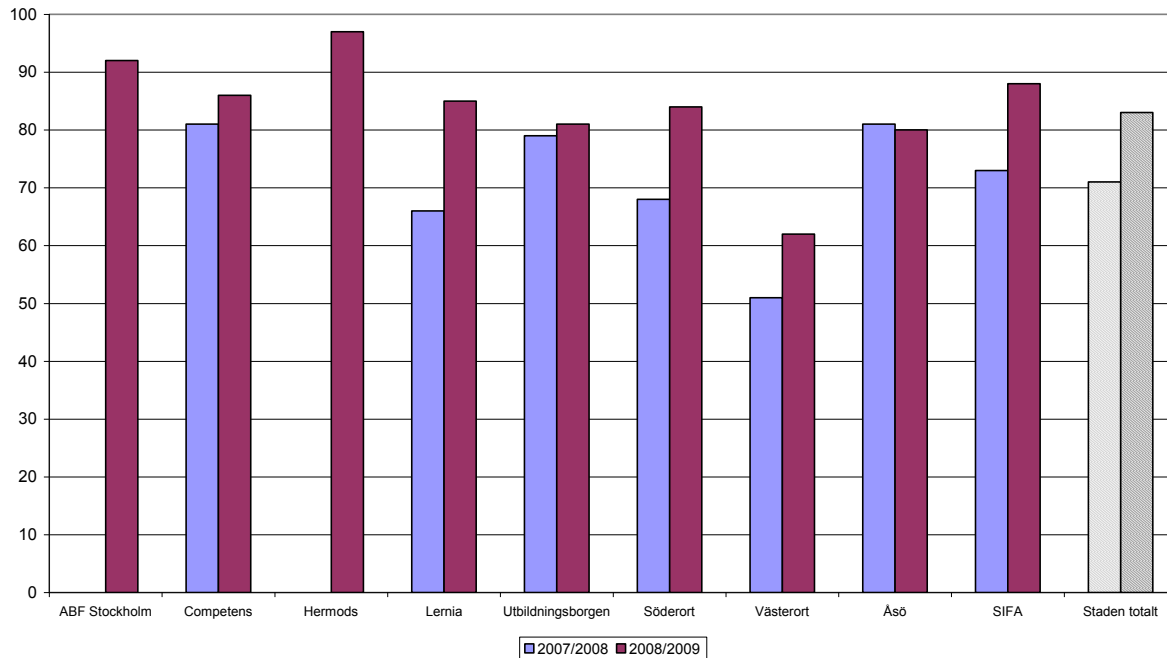

Andel godkända betyg (%) på kurs B 2007/2008 och 2008/2009

Andel godkända betyg (%) på kurs C 2007/2008 och 2008/2009

Andel godkända betyg (%) på kurs D 2007/2008 och 2008/2009

